

PERSPECTIVES OF FINANCIAL INTERMEDIATION AND FINANCIAL CONSULTANCY IN THE INSURANCE MARKET

[Perspektívy finančného sprostredkovania a finančného poradenstva
na poistnom trhu]

Anna Majtánová¹, Andrea Snopková²

¹ *Ekonomická univerzita Bratislava, Národohospodárska fakulta, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava 5*
Email: anna.majtanova@euba

² *Ekonomická univerzita Bratislava, Národohospodárska fakulta, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava 5*
Email: andrea.snopkova@euba.sk

Abstract: Financial intermediaries allow to search risks for insurance and thus they help to achieve greater expansion of trade for insurance companies and they help to choose high quality insurance to the ultimate clients based on their specific requests. In the current financial theory, but also in financial practice, it is paid attention to financial intermediation and financial consultancy. Aim of this paper is a theoretical definition of economic categories in these areas in a broader context, which are essential for the insurance practice. At the same time it is performed analysis of legal rules governing financial intermediation and financial consultancy in the Czech and Slovak Republics, their fundamental differences and specific advantages and disadvantages in their application.

Keywords: comparison, Czech Republic, financial consultancy, financial intermediation, legislative norms, Slovak Republic.

JEL classification: G22

Doručeno redakci: 28.6.2013; Recenzováno: 29.4.2014, 7.5.2014; Schváleno k publikování: 23.9.2014

Úvod

Poist'ovne v silnom konkurenčnom prostredí neustále hľadajú a zdokonaľujú distribúciu svojich produktov – poistenia – ku konečnému zákazníkovi. Vzhľadom k tomu, že poistenie je pomerne komplexný produkt, ktorý môže byť pre radu klientov dosť zložitý, a teda ťažko pochopiteľný, vyvinula sa historicky celá rada foriem distribúcie poistenia. Poistné produkty môžu poisťovne distribuovať priamo samé určitou formou alebo majú možnosť využiť služby profesionálnych finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov. Využitie týchto služieb je výhodne nielen pre poisťovne, ale veľmi výhodné je aj pre cieľové skupiny – klientov. Môžeme konštatovať, že na jednej strane finanční sprostredkovatelia umožňujú vyhľadávať riziká pre poistenie, a tým pomáhajú dosiahnuť poisťovniam väčší rozmach obchodu a konečným zákazníkom, občanom, či podnikateľským subjektom pomáhajú vybrať kvalitné poistenie podľa ich osobitých potrieb a možností. V súčasnej finančnej teórii, ale aj vo finančnej praxi sa venuje veľká pozornosť finančnému sprostredkovaniu a z tohto dôvodu sme výskum realizovaný v rámci projektu¹, ktorého je tento príspevok výstupom, zamerali sme sa práve na oblasť finančného sprostredkovania a finančného poradenstva. Cieľom príspevku je teoretické vymedzenie ekonomických kategórií vo finančnom sprostredkovaní v širších súvislostiach, ktoré sú podstatné pre súčasnú poistnú prax. Nakoľko tieto problémy rieši aj legislatíva upravujúca finančné trhy, ďalším cieľom príspevku je komparácia legislatívnych noriem v Českej republike a v Slovenskej republike, vymedzenie ich zásadných rozdielov, výhod a nevýhod. Týmto cieľom sme podriadili aj štruktúru príspevku.

¹ MŠ SR VEGA č. 1/0681/12 "Ekonomické prostredie a dynamika zmien v sektore poisťovníctva" riešeného na Katedre poisťovníctva NHF EU v Bratislave

1 Teoretické vymedzenie finančného sprostredkovania a finančného poradenstva

Teoretickému vymedzeniu finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov sa vo finančnej vede doteraz nevenovala zvýšená pozornosť. Vzhľadom na aktuálnosť týchto ekonomických kategórií a činností, ktorými sa zaoberajú, je žiaduce poukázať na definície niektorých teoretikov.

Autori Dennis W. Draper and James W. Hoag (1978) vo svojom diele *Financial intermediation and the theory of agency* konštatujú, že sprostredkovanie, a najmä finančné sprostredkovanie, je často pozorovaná skupina činností, pre ktoré odborná literatúra poskytuje len veľmi málo definícií a aj napriek tomu, že sprostredkovatelia existujú takmer vo všetkých hlavných odvetviach hospodárstva, presná charakteristika sprostredkovateľskej činnosti sa však doteraz neobjavila. Skôr akademická a praktická literatúra sa odvoláva na sprostredkovateľov, napríklad, všeobecne súhlasia, že tieto inštitúcie ako sú banky, poisťovne a iné, sú sprostredkovateľmi. Pri analýze týchto inštitúcií - finančných sprostredkovateľov, autori upozorňujú na skutočnosť, že každý je zapojený do nejakého súboru z týchto troch činností (Draper, Hoag, 1978):

- a) získavanie informácií o ekonomických subjektov,
- b) spracovanie informácií o ekonomických subjektoch,
- c) uspokojovanie finančných nárokov týchto ekonomických subjektov.

Ďalší autori, ktorí sa v 90-tych rokoch minulého storočia zaoberali otázkou finančných sprostredkovateľov boli Mayer a Vives (1993), rozoberajúci vo svojom diele *Capital markets and financial intermediation* aj potrebu finančných sprostredkovateľov vo vzťahu k bankám. „V tom čase sa začala venovať pozornosť zmene úlohy finančných sprostredkovateľov. Toto sa objavuje v rovnakom čase ako finančné inovácie vedú niektorých pozorovateľov k poukázaniu, že existuje len malá budúcnosť finančného sprostredkovania vo financovaní veľkých korporátnych aktivít. Integrácia finančných trhov v Európe a v tom čase hroziaci možný vznik jednotnej európskej meny vyvolali otázky o regulácii finančných trhov. Kládli si otázku: či väčšia konkurencia ohrozuje stabilitu bankového systému a či by sa mala regulácia bánk v budúcnosti zmeniť?“

Thomas F. Cosimano (1996) vo svojom diele *Intermediation* sa zaoberal sprostredkovateľmi, ktorí sa rozšírili do všetkých odvetví hospodárstva, ale je dôležité porozumieť, prečo ľudia používajú sprostredkovateľov a nevykonávajú priame obchody s kupujúcimi a predávajúcimi. Ekonomický systém prijal mnoho inštitúcií, ktoré sú prostredníkom medzi kupujúcimi a predávajúcimi. Na finančných trhoch sú banky, makléri a obchodníci, na komoditných trhoch sú maloobchodníci a supermarkety, na trhu s bývaním sú realitní agenti. Vzhľadom k tomu, že sprostredkovatelia prenikli do celej ekonomiky, je dôležité pochopiť, prečo ľudia používajú sprostredkovateľov a nevykonávajú priame obchody.

Odpoveď na tento problém hľadali aj Cosimano a Baye (1990), ktorí skonštruovali model, pri ktorom sa kupujúci a predávajúci rozhodnú či sa podieľať na trhu ako priamy kupujúci alebo predávajúci, alebo nie. Baye a Cosimano poukázali na to, že existuje významná pravdepodobnosť neúspešného obchodu, keď sú možné len priame obchody. V tomto prostredí sprostredkovateľ môže poskytnúť službu kupujúcim a predávajúcim. Stanovením ponuky a ceny, za ktorú predávajúci a kupujúci zaručujú obchod, sprostredkovateľ môže zvýšiť očakávaný zisk z obchodu. To znamená, že sprostredkovateľ poskytuje likviditu na hospodárske subjekty v zmysle Lippmana a McCalla (1986). Ich práca (Cosimano a Baye) skúma vplyv sprostredkovateľa na dobré obchodné podmienky všetkých zúčastnených strán

v procese obchodovania. Podľa ich zistení sa sprostredkovateľ zaväzuje vstúpiť do zodpovedajúceho procesu vtedy, ak jeho očakávané ekonomické zisky sú väčšie ako nula.

Osobitné postavenie majú finanční sprostredkovatelia a finanční poradcovia v poistnom sektore, kde zastávajú významnú pozíciu ako prostredník medzi stranou ponuky a stranou dopytu na poistnom trhu. Podľa Martiny Eckardt (2007) finanční sprostredkovatelia a poradcovia na jednej strane poskytujú distribučné a marketingové služby pre poisťovne a na strane druhej ponúkajú informačné a poradenské služby pre spotrebiteľa. Finanční sprostredkovatelia a finanční poradcovia v poistnom sektore znižujú náklady na informovanie spotrebiteľov o ich rizikových profilov, poistných potrebách a vhodných poistných produktoch, čím sa zjednoduší situáciu pre spotrebiteľa.

Vymedzenie ekonomických kategórií finančný sprostredkovateľ a finančný poradca sa legislatívne upravilo jednak v Slovenskej republike a jednak v Českej republike.

Zákon č. 38/2004 Sb.² o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ktorý je platný v Českej republike, definuje sprostredkovateľskú činnosť v poisťovníctve ako odbornú činnosť spočívajúcu v:

- a) predkladaní návrhov na uzavretie poistných zmlúv alebo zaistných zmlúv,
- b) vykonávanie prípravných prác smerujúcich k uzavretiu poistných alebo zaistných zmlúv,
- c) uzatváranie poistných alebo zaistných zmlúv v mene a na účet poisťovne alebo zaistovne, pre ktorú je táto činnosť vykonávaná alebo
- d) pomoc pri správe poistenia a vybavovaní nárokov z poistných alebo zaistných zmlúv.
- e) Poisťovacím sprostredkovateľom je podľa tohto zákona právnická alebo fyzická osoba, ktorá za odplatu vykonáva sprostredkovateľskú činnosť v poisťovníctve.

Pri analýze definícií uvedených autorov konštatujeme, že aj súčasná legislatíva v Slovenskej republike, vychádza z týchto pojmov, presne zachytáva činnosti finančného sprostredkovania a finančného poradenstva, k čomu sa aj my prikláňame.

V Slovenskej republike zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve č. 186/2009 Z. z.³ s účinnosťou od 1. 1. 2010 prináša nový spôsob regulácie sprostredkovateľskej a poradenskej činnosti na celom finančnom trhu, nakoľko zahŕňa aj oblasti finančného trhu, ktoré zatiaľ nie sú regulované. V Slovenskej republike zákon 186/2009 Z. z. definuje finančné sprostredkovanie a poradenstvo nasledovne:

Finančným sprostredkovaním je vykonávanie najmenej jednej z týchto činností:

- a) predkladanie ponúk na uzavretie zmluvy o poskytnutí finančnej služby, uzavieranie zmluvy o poskytnutí finančnej služby a vykonávanie ďalších činností smerujúcich k uzavretiu alebo k zmene zmluvy o poskytnutí finančnej služby,
- b) poskytovanie odbornej pomoci, informácií a odporúčaní klientovi na účely uzavretia, zmeny alebo ukončenia zmluvy o poskytnutí finančnej služby,
- c) spolupráca pri správe zmluvy o poskytnutí finančnej služby, ak charakter finančnej služby takú spoluprácu umožňuje,

² Zákon č. 38/2004 Sb. zo 17. decembra 2003 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí).

³ Zákon č. 186/2009 Z. z. z 24. apríla 2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- d) spolupráca pri vybavovaní nárokov a plnení plynúcich klientovi zo zmluvy o poskytnutí finančnej služby, najmä v súvislosti s udalosťami rozhodujúcimi pre vznik takýchto nárokov, ak charakter finančnej služby takúto spoluprácu umožňuje.

Tento zákon definuje aj finančné poradenstvo ako poskytovanie odbornej pomoci, informácií, stanovísk, odporúčaní a osobných finančných plánov klientovi v súvislosti s jednou finančnou službou alebo viacerými finančnými službami vychádzajúce z nestrannej analýzy dostatočného počtu dostupných finančných služieb vrátane následného uzavierania alebo zmeny zmluvy o poskytnutí finančnej služby na žiadosť klienta, v jeho mene a na jeho účet. Finančným poradenstvom v sektore poistenia alebo zaistenia je aj zisťovanie, hodnotenie a spracovávanie nestranných analýz poistného rizika.

Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve preberá právne akty európskych spoločenstiev a Európskej únie, najmä Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/EC z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, teda jednotlivé články sa zhodujú. Tak ako väčšina európskych smerníc, tak aj táto uprednostňuje obsah pred formou. Pred vstupom do Európskej únie bola požiadavka zo strany Európskej únie implementovať túto smernicu do slovenskej legislatívy, ale nestalo sa tak. Slovenská republika patrila do tej skupiny štátov, ktoré s aproximáciou tejto smernice meškali a zákon č. 340/2005 Z. z.⁴ o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia nadobudol účinnosť až 1. septembra 2005. Táto zmena priniesla zásadné zmeny, ktoré na našom poistnom trhu dovtedy neexistovali.

Stručne poukážeme na hlavné rozdiely medzi súčasne platným zákonom č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a predchádzajúcim zákonom č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia. Zákon č. 340/2005 Z. z. transponoval smernicu o sprostredkovaní v poisťovníctve 2002/92/ES (IMD - Intermediation Insurance Directive) v plnom rozsahu, a tak spĺňal všetky kritéria, ktoré Európska únia pre túto oblasť vyžadovala. Tento zákon upravoval výlučne sprostredkovanie v sektore poisťovníctva na rozdiel od zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, ktorý upravuje celý finančný trh, teda sektor poistenia a zaistenia, kapitálového trhu, doplnkového dôchodkového sporenia, prijímania vkladov a poskytovania úverov, čo znamená, že okrem smernice 2002/92/ES - IMD sa vychádzalo aj zo smernice 2004/39/EC (MIFID - Market in Financial Instrument).

Pôvodná legislatívna norma definovala sprostredkovateľov ako agentov a maklérov. Agenti konali v mene poisťovne, t. z., že predávali produkty poisťovní klientovi a makléri konali na základe zmluvy s klientom, t. z., že kupovali produkty poisťovní pre klienta. Podľa zákona č. 186/2009 Z. z. sú sprostredkovateľmi iba agenti, ktorí konajú na základe zmluvy s poisťovňou a teda naďalej predávajú klientovi produkty tých poisťovní, s ktorými majú zmluvu. Finančný poradca koná na základe zmluvy s klientom, nakupuje produkty pre klienta, ale už nie sú vedení ako sprostredkovatelia. Znamená to, že nový zákon zaviedol dve odlišné skupiny podnikateľov, ktorí sa zaoberajú veľmi podobnou činnosťou, ale rozdelil ich názvom aj postavením podľa toho, na ktorej strane zmluvných partnerov pri finančných službách sa nachádzajú.

Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve č. 186/2009 Z. z. na jednej strane priniesol nový spôsob regulácie sprostredkovateľskej a poradenskej činnosti na celom

⁴ Zákon č. 340/2005 Z. z. z 23. júna 2005 o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

finančnom trhu, nakoľko zahŕňa aj oblasti finančného trhu, ktoré zatiaľ nie sú regulované. Hlavným účelom tohto zákona bolo vytvoriť právny rámec, ktorý bude účinný aj pri ochrane práv spotrebiteľov na finančnom trhu. Na druhej strane zákon však zredukoval rady finančných agentov v Slovenskej republike, kým na konci roka 2010 ich pôsobilo vyše 26 tisíc, v roku 2012 ich bolo už len 14 918.⁵

2 Komparácia finančného sprostredkovania Českej republiky a Slovenskej republiky

Profesia poisťovacieho makléra našla svoje uplatnenie v konkurenčnom prostredí, preto v Českej republike sa rozšírila až po páde monopolu Státní pojišťovny v procese transformácie po roku 1989. Zákon o poisťovníctve z roku 1991 umožnil činnosť maklérskeho podnikateľského subjektu na československom poisťovnom trhu, kde najprv pôsobili prevažne zahraničné firmy, pretože českých maklérskeho podnikateľských subjektov bolo len veľmi málo. V marci roku 1994 bola založená Asociácia českých poisťovacích maklérov. K zakladateľom asociácie patrili aj štyri české firmy. Asociácia mala prísne kritéria na prijímanie nových členov a výsledkom bolo dlhodobo uzavretá spoločnosť. Z tohto dôvodu vznikali aj iné spolky ako Komora poisťovacích maklérov, ktorá združovala práve tie spoločnosti, ktoré nespĺňali kritériá členstva v asociácii. Dňa 1.1.2005 sa asociácie zlúčili do spoločného združenia pod názvom Asociácia českých poisťovacích maklérov. Na českom poisťovnom trhu pôsobia v súčasnosti dve asociácie, ktoré pokrývajú finančných sprostredkovateľov. K rozdeleniu asociácie na dve došlo vtedy, keď sa prejavili rozdielne názory ani nie tak na fungovanie trhu, ale skôr v pohľade na fungovanie asociácie (Škriniar, 2010). Obidve si však navzájom nekonkurujú a majú medzi sebou dohodu o spolupráci.

V zákone č. 363/1999 Sb.⁶ o pojišťovníctví bol zavedený a definovaný pojem poisťovací agent a poisťovací a zaistovací makléř, ktorých hlavnou podmienkou výkonu týchto činností bola predovšetkým bezúhonnosť a poistenie profesijnej zodpovednosti. Týmto zákonom však neboli splnené všetky požiadavky smerníc Európskej únie a chýbali predovšetkým kvalifikačné požiadavky.

Základnou činnosťou poisťovacieho sprostredkovateľa je nájsť optimálneho poisťovateľa pre daného zákazníka. Predstavuje medzičlánok, ktorý uľahčuje styk klienta s poisťovňou. V podmienkach Českej republiky je poisťovací sprostredkovateľ charakterizovaný ako osoba (fyzická alebo právnická), ktorá za úplatu poskytuje sprostredkovateľskú činnosť v oblasti poisťovníctva. Všetci sprostredkovatelia musia byť zapísaní v registri a plniť podmienky dôveryhodnosti a súčasne musia splniť odborné predpoklady. (Ducháčková, 2005)

Predaj poistenia a finančné poradenstvo v tejto oblasti upravujú dva zákonné predpisy: Zákon o pojišťovníctve č. 277/2009 Sb.⁷ (účinný od 1.1.2010) a Zákon o pojišťovacích sprostredkovateľoch a samostatných likvidátoroch poisťovních událostí č. 38/2004 Sb.

Makléři vnímajú Zákon o pojišťovacích sprostredkovateľoch a samostatných likvidátoroch poisťovních událostí ako negatívny fakt, ktorý povoľuje vykonávanie činnosti iba v postavení, keď bol sprostredkovateľ zaregistrovaný. Oproti predošlému stavu to znamená, že osoby vykonávajúce agentskú a makléřskú činnosť zároveň, sa budú musieť registrovať dvakrát, a to napriek tomu, že požiadavky na makléřa sú vyššie a automaticky v sebe zahrňujú

⁵ KAČALKA, Luboslav. AFISP: Počet agentov sa snížil o 42%, ti čo ostali, sú dobre pripravení. [online]. [citované 2013-04-09]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.investujeme.sk/afisp-pocet-agentov-sa-znizil-o-42-ti-co-ostali-su-dobre-pripraveni/>.

⁶ Zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovníctví a o změně některých souvisejících zákonů ze dne 21. decembra 1999.

⁷ Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovníctví a o změně některých souvisejících zákonů ze dne 22. júl 2009.

aj požiadavky na agenta. Veľký vplyv môže mať aj zvýšenie povinného poistenia zodpovednosti za škodu. Predtým českí makléři mali povinnosť ručiť do výšky 5 miliónov Kč, ale zákon zvýšil túto sumu až na 1,5 mil. EUR. Menší makléři s najväčšou pravdepodobnosťou mohli zaniknúť alebo sa začali spájať alebo transformovať na agentov.

Český trh sprostredkovania je v niektorých kritériách pred slovenským, v iných naopak slovenský predbehol ten český. Za veľkú výhodu slovenského sa považuje, že z právneho hľadiska je pokrytá všetka distribúcia finančných produktov. V Českej republike sa o to už snažia už dlhšie obdobie. V súčasnej dobe Ministerstvo financií Českej republiky už pripravilo návrh zákona, ktorý by sa mal prijať v podobe nového zákona. V rámci Európskej únie sa tiež pripravovali určité zmeny, a preto Česká republika čakala na to, čo prinesú regulácie Európskej únie. Pre porovnanie Slovenská republika prijala zákon upravujúci túto oblasť ako jedna z prvých krajín Európskej únie.

V Českej republike neoddeľujú sprostredkovanie od poradenstva. Je len veľmi tenká hranica medzi radou a poradenstvom, a preto je ich ťažko oddeliť. Klient čaká radu aj keď príde za sprostredkovateľom. Poradenstvo pozostáva vlastne zo zostavenia finančnej analýzy klientovi, a tým zistí jeho potreby a snaží sa ich uspokojiť. V českom zákone je zatiaľ definované len investičné poradenstvo.

V súčasnej dobe sa veľká pozornosť v Českej republike venuje novele zákona č. 38/2004, ktorá prináša rozsiahle zmeny doterajšej právnej úpravy. Kontroverzná novela zákona č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostredkovateľoch a samostatných likvidátoroch prežila pokus o zamietnutie, prešla prvým čítaním a Rozpočtový výbor ju prejedná v predĺženej lehote 80 dní.⁸ Táto novela nie je podporovaná zo strany poisťovní a sprostredkovateľov, ktorí upozorňujú na jej závažné nevýhody

Do registra poisťných sprostredkovateľov a samostatných likvidátorov poisťných udalostí, ktorý vedie Česká národná banka bolo zapísaných 20 143 poisťovacích sprostredkovateľov všetkých kategórii. V súvislosti s touto agendou zaisťuje Česká národná banka odborné skúšky poisťovacieho agenta a poisťovacieho makléra, ktorých účelom je overenie odbornej spôsobilosti.⁹

Prehľadnou formou (tabuľka 1) analyzujeme zmeny vo vybraných oblastiach finančného sprostredkovania a finančného poradenstva v Slovenskej republike v komparácii s Českou republikou a to jednak s platnou legislatívou a jednak s novelou zákona s pripravovanými zásadnými zmenami.

⁸ Opojištění.cz. 2013. Novela zákona 38 prošla prvním čtením. [online]. [cit. 2013-02-23]. 2013. Dostupné na internete: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/novela-zakona-38-prosla-prvnim-ctenim/>

⁹ Spracované na základe: ČNB. 2011. *Výročná zpráva 2010*. [online]. [cit.2013-02-23]. 2011. Dostupné na internete: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zpráva_2010.pdf. ISBN 978-80-87225-29-5.

Tabuľka 1: Komparácia legislatívnych noriem o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v Slovenskej republike a Českej republike

Názov právnej normy	186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov	38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí) v znení neskorších predpisov	Novela zákona 38/2004 „o nabízení a zprostředkování pojištění a zajištění, samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o distribuci v pojišťovnictví)“
Aké sektory upravuje	1. poistenie a zaistenie 2. kapitálový trh 3. doplnkové dôchodkové sporenie 4. prijímanie vkladov 5. poskytovanie úverov	poistenie a zaistenie	poistenie a zaistenie
Kategorizácia	Finančný agent: a) samostatný finančný agent, b) viazaný finančný agent, c) podriadený finančný agent Finančný poradca Finančný sprostredkovateľ z iného členského štátu v sektore poistenia alebo zaistenia Viazaný investičný agent	Pojišťovací sprostředkovatel': a) viazaný pojišťovací sprostředkovatel' b) podřízený pojišťovací sprostředkovatel' c) pojišťovací agent d) výhradný pojišťovací agent e) pojišťovací makléř Pojišťovací sprostředkovatel', kterého domovským štátom nie je Česká republika Samostatný likvidátor pojistných událostí	Pojišťovací sprostředkovatel': a) viazaný zástupca b) samostatný sprostředkovatel' Pojišťovací sprostředkovatel' s domovským členským štátom iným ako je Česká republika Samostatný likvidátor pojistných událostí
Odborná spôsobilosť	4 stupne odbornej spôsobilosti: a) základný b) stredný c) vyšší d) najvyšší	3 kvalifikačné stupne odbornej spôsobilosti: a) základný b) stredný c) vyšší	Pojišťovací sprostředkovatel' bude musieť každých päť rokov absolvovať odbornú skúšku. Všeobecné znalosti sa budú preukazovať vysvedčením o maturitnej skúške, odborné znalosti potom osvedčením o odbornej skúške vykonanej u akreditovanej osoby.
Zodpovednosť za škodu	Limit poistného plnenia pre poistné krytie musí byť najmenej 100 000 eur na každú poistnú udalosť a najmenej 150 000 eur úhrnom pre všetky poistné udalosti vzniknuté v jednom kalendárnom roku. Ak ide o sektor	Pojišťovací sprostředkovatel', který vykonáva sprostředkovatelskou činnost' súčasne ako pojišťovací agent aj ako pojišťovací makléř, vtedy poistná zmluva zahŕňa zodpovednosť za škodu spôsobenú výkonom oboch činností s celkovým	Samostatný sprostředkovatel' musí byť po celou dobu poistený na celom území Európskeho hospodárskeho priestoru, s limitom poistného plnenia najmenej vo výške 1 200 000 eur na každú poistnú udalosť a v prípade súbehu viac poistných

	poistenia alebo zaistenia, poisťná zmluva musí mať platnosť aj na území iných členských štátov a výška poisťného krytia v poisťnej zmluve musí byť najmenej 1 120 200 eur na každú poisťnú udalosť a najmenej 1 680 300 eur úhrnom pre všetky poisťné udalosti vzniknuté v jednom kalendárnom roku.	limitom poisťného plnenia najmenej vo výške 1 200 000 eur na každú poisťnú udalosť, v prípade súbehu viac poisťných udalostí v jednom roku najmenej vo výške zodpovedajúcej hodnote 1 700 000 eur.	udalostí v jednom roku najmenej vo výške 1 700 000 eur. To neplatí, keď samostatný sprostredkovateľ má písomné zmluvy na účet jednej alebo viacerých poisťovní alebo zaistovní a každá z nich sa zaviazala prevziať zodpovednosť za škody spôsobené jeho činnosťou.
Dohľad	Národná banka Slovenska	Česká národná banka	Česká národná banka
Náklady spojené so sprostredkovaním a poradenstvom – provízie, odmeny	Finančný agent musí svojho klienta informovať, akú odmenu od finančnej inštitúcie získa za sprostredkovanie produktu. Finančný poradca nesmie od finančnej inštitúcie prijať akékoľvek peňažné plnenie alebo nepeňažné plnenie s výnimkou plnenia od klienta.	Neupravuje podmienky.	Prvý návrh novely zákona: Výška odmeny, ktorú poisťiteľ za zjednanú poisťnú zmluvu o rezervotvornom životnom poistení hradí poisťovacím sprostredkovateľom, nesmie prekročiť dvojnásobok dohodnutého mesačného poisťného alebo ekvivalent jednorazového poisťného za poisťné obdobie, najviac však 4000 korún. Nový návrh novely: provízie nie sú regulované. Zákaz prijímania provízií v rámci maklérskej činnosti, ale naďalej je možný súbeh maklérskej a agentskej činnosti. Obmedzenie používania pojmu poisťovací makléř.
Informovanosť klienta	Povinnosť zverejňovania kľúčových informácií.	Nie je nutnosť zverejňovania informácií (určité informácie len na vyžiadanie klienta)	Povinnosť zverejňovania kľúčových informácií.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe zákonov č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí) v znení neskorších predpisov a novely zákona 38/2004 „o nabízení a zprostředkování pojištění a zajištění, samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o distribuci v pojišťovnictví)“

Na základe realizovanej komparácie možno pozorovať mnohé odlišné, ale aj zhodné znaky legislatívy v Českej republike a v Slovenskej republike.

Hlavným cieľom novely zákona v Českej republike je väčšia ochrana spotrebiteľa, pričom je potrebné urobiť zmeny v distribúcii poistenia v jednotlivých kategóriách poisťovacích sprostredkovateľov a spôsobe ich registrácie. Týmto zmenám by mali byť podriadené aj požiadavky na odbornú spôsobilosť, ktoré distribuujú poistenie, ale aj pravidlá, ktoré musia dodržiavať pri rokovaní so zákazníkom.

Novela zákona ďalej navrhuje zmeniť súčasných päť kategórií sprostredkovateľov len na dve. Viazaného a podriadeného poisťovacieho sprostredkovateľa a výhradného poisťovacieho agenta majú záujem zlúčiť do jednej kategórie - viazaný zástupca. Poisťovací agent a poisťovací maklér by predstavovali druhú kategóriu - samostatný sprostredkovateľ. Dôvodom je zjednodušenie a sprehládnenie situácie na trhu a zjednodušenie situácie aj pre klienta, pre ktorého je toľko kategórií máťúcich. Tieto pozície sa od seba budú odlišovať tým, či daná osoba nesie zodpovednosť za svoju činnosť sama alebo túto zodpovednosť preberá iný subjekt a platí pritom, že každá osoba bude na trhu oprávnená pôsobiť len v jednej z týchto možností. Viazaný zástupca bude pracovať pre jeden subjekt, ktorý za jeho činnosť bude plne zodpovedať a samostatný sprostredkovateľ bude sprostredkovať poistenie alebo zaistenie na účet jednej alebo viacerých spoločností alebo na základe zmluvy so zákazníkom.¹⁰ Pokiaľ bude pracovať výlučne na základe tejto zmluvy, môže použiť označenie maklér, pričom sám zodpovedá za škodu spôsobenú pri prevádzkovaní tejto činnosti. Pokiaľ samostatný sprostredkovateľ bude pracovať so zákazníkom na základe zmluvy, nemôže súčasne ohľadom poistenia, ktoré je predmetom zmluvy, jednať v mene a na účet poisťovne.¹¹ Maklér je viazaný obsahom zmluvy uzatvorenej so záujemcom, ale môže ku sprostredkovaniu pristupovať aj agentsky, teda na základe zmluvy s poisťovňou, preto jeho motivácia vybrať správny produkt sa tým mení a navyše žije z dvoch províziínych schém a klient o jeho väzbe na konkrétnu poisťovňu nevie.¹² V Slovenskej republike sú podľa súčasne platnej legislatívy tri kategórie finančných sprostredkovateľov.

Veľkým rozdielom medzi Českou a Slovenskou republikou je v sektoroch, ktoré jednotlivé zákony upravujú. Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve upravuje päť sektorov, ktoré predchádzajúci zákon upravujúci finančné sprostredkovanie na území Slovenskej republiky neobsahoval. Zákon reguluje finančné sprostredkovanie a poradenstvo v sektoroch poistenia a zaistenia (pred 1.1.2010 regulované zákonom č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia), kapitálového trhu (pred 1.1.2010 upravené v §§ 61 a 61a zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch), doplnkového dôchodkového sporenia (§§ 68 až 68c zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení), prijímania vkladov podľa zákona č. 483/2001 Z. z.

¹⁰ ČAP. 2012. *Česká asociace pojišťoven: Jaké změny čekají zprostředkovatele?* [online]. [cit. 2013-02-23]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>.

¹¹ ČAP. 2012. *Česká asociace pojišťoven: Jaké změny čekají zprostředkovatele?* [online]. [cit. 2013-02-23]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>.

¹² KOMISE PRO HODNOCENÍ DOPADU REGULACE. 2012. *Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.* [online]. [cit. 2013-03-10]. Praha: 2012. Dostupné na internete: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/781_11_MF-Navrh-stanoviska-k-zakonu-o-pojistovacich-zprostredkovatelich.pdf

o bankách a zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení (sprostredkovanie a poradenstvo v tejto oblasti nie je pred 1.1.2010 osobitne regulované) a poskytovania úverov a spotrebiteľských úverov podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a podľa zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení (sprostredkovanie a poradenstvo v tejto oblasti taktiež nie je pred 1.1.2010 osobitne regulované).¹³ Na rozdiel od Slovenskej republiky v Českej republike zákon upravuje len sektor poistenia a zaistenia.

Dôležitým predpokladom, aby boli poskytované služby zákazníkom na čo najvyššej úrovni je odborná spôsobilosť. Systém by mal byť nastavený tak, aby predstavoval určitú mieru garancie preukázateľnej úrovne získaných znalostí v danej oblasti, a to u všetkých osôb, ktoré dojednávajú poistenie so zákazníkmi. Zásadnou zmenou v oblasti preukazovania odbornosti by mala byť, že sa bude zákon dotýkať všetkých osôb, vrátane zamestnancov poisťovní.

V súčasnosti existujú v Českej republike tri kvalifikačné stupne, a to základný kvalifikačný stupeň, ktorý musí spĺňať viazaný poisťovací sprostredkovateľ, výhradný poisťovací agent, podriadený poisťovací sprostredkovateľ, samostatný likvidátor poistných udalostí a zamestnanci poisťovní, stredný kvalifikačný stupeň je povinný pre poisťovacieho agenta a musí spĺňať aj najmenej dvojročnú odbornú prax a vyšší kvalifikačný stupeň musí spĺňať poisťovací makléř spolu so štvorročnou odbornou praxou. Po piatich rokoch musia všetci sprostredkovatelia absolvovať doškolovací kurz.

Novela zákona už s kvalifikačnými stupňami a doškolovacími kurzami nepočíta. Poisťovací sprostredkovateľ bude musieť každých päť rokov zložiť odbornú skúšku a všeobecné znalosti sa budú preukazovať vysvedčením o maturitnej skúške, odborné znalosti potom osvedčením o odbornej skúške zloženej u akreditovanej osoby.¹⁴ Úprava obsahu skúšky nie je ešte obsahom novely a ani sa k tomu neviedli rokovania a nie je vydaný žiaden právny predpis.

V Slovenskej republike je situácia odlišná od návrhu novely v Českej republike. Po prijatí zákona sa kvalitou zaoberá aj Národná banka Slovenska. Odbornou spôsobilosťou na účely tohto zákona sú teoretické znalosti a praktické schopnosti fyzických osôb vykonávať finančné sprostredkovanie alebo finančné poradenstvo riadne a na dostatočnej odbornej úrovni.¹⁵

Znamená to, že požiadavky pre jednotlivé stupne odbornej spôsobilosti v Slovenskej republike, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy sú pomerne náročné. Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve ustanovuje tieto štyri stupne odbornej spôsobilosti, kde každý stupeň počítá s tým, že uchádzači majú ukončené minimálne stredné odborné vzdelanie a v ostatných požiadavkách sa značne odlišujú. V základnom stupni odbornej spôsobilosti musia mať uchádzači aj absolvované osobitné finančné vzdelávanie pre každý sektor, v ktorom je osoba oprávnená vykonávať finančné sprostredkovanie. V strednom stupni odbornej spôsobilosti sú dve možnosti: ukončené stredné odborné vzdelanie, dvojročná odborná prax v príslušnom sektore, úspešne vykonaná odborná skúška a absolvovanie

¹³ NBS. 2011. *Dohľad nad finančným sprostredkovaním a finančným poradenstvom*. [online]. [cit. 2013-05-12]. 2011. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom>.

¹⁴ ČAP. 2012. *Česká asociace pojišťoven: Jaké změny čekají zprostředkovatele?* [online]. [cit. 2013-02-25]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>.

¹⁵ Zákon č. 186/2009 Z. z. z 24. apríla 2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

osobitného finančného vzdelávania pre každý sektor, v ktorom je osoba oprávnená vykonávať finančné sprostredkovanie alebo ukončené vysokoškolské vzdelanie a úspešne vykonanie odbornej skúšky. Vo vyššom stupni odbornej spôsobilosti sú dokonca tri alternatívy: ukončené stredné odborné vzdelanie, päťročná odborná prax v príslušnom sektore, úspešne vykonaná odborná skúška a absolvovanie osobitného finančného vzdelávania pre každý sektor, v ktorom je osoba oprávnená vykonávať finančné sprostredkovanie, alebo ukončené úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, trojročná odborná prax v príslušnom sektore, úspešne vykonaná odborná skúška a absolvovanie osobitného finančného vzdelávania pre každý sektor, v ktorom je osoba oprávnená vykonávať finančné sprostredkovanie, alebo ukončené vysokoškolské vzdelanie, trojročná odborná prax v príslušnom sektore a úspešne vykonaná odborná skúška. Pre najvyšší stupeň odbornej spôsobilosti musia uchádzači spĺňať buď úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, desaťročná odborná prax v príslušnom sektore, úspešne vykonaná odborná skúška s certifikátom a absolvovanie osobitného finančného vzdelávania pre každý sektor, v ktorom je osoba oprávnená vykonávať finančné poradenstvo, alebo vysokoškolské vzdelanie, päťročná odborná prax v príslušnom sektore a úspešne vykonaná odborná skúška s certifikátom.¹⁶

Viazaný finančný agent a jeho zamestnanci musia spĺňať požiadavky pre základný stupeň odbornej spôsobilosti, podriadený finančný agent¹⁷ a zamestnanci samostatného finančného agenta zase musia spĺňať požiadavky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti, samostatný finančný agent a zamestnanci finančného poradcu musia spĺňať požiadavky pre vyšší stupeň odbornej spôsobilosti a finančný poradca musí spĺňať požiadavky pre najvyšší stupeň odbornej spôsobilosti.¹⁸

Súčasne platná právna úprava u niektorých sprostredkovateľských kategórií, v rámci ktorých dochádza k prenosu zodpovednosti na „nadriadený subjekt“ (u podriadeného poisťovacieho sprostredkovateľa a viazaného poisťovacieho sprostredkovateľa) pripúšťa možnosť zastupovať viacej ako jednu osobu, a tým dochádza z hľadiska transparentnosti činnosti sprostredkovateľa k nežiaducemu deleniu zodpovednosti za činnosť „viazaného“ zástupcu a prípadnej škody im spôsobenej medzi viac zastúpených osôb.¹⁹ Smernica upravuje len zmluvne viazaného sprostredkovateľa poistenia.

Návrh predpokladá, aby viazaný zástupca mohol sprostredkovať poistenie len pre jednu poisťovňu alebo samostatného sprostredkovateľa. Tento návrh je nevýhodný pre nekompozitné²⁰ poisťovne existujúce v rámci jednej finančnej skupiny, pretože viazaní zástupcovia tejto spoločnosti by nemohli sprostredkovať celú škálu poistných

¹⁶ Všetky stupne odbornej spôsobilosti sú spracované na základe zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁷ Ak podriadený finančný agent vykonáva finančné sprostredkovanie len v jednom sektore, počas jedného roka odo dňa prvého zápisu do príslušného zoznamu v príslušnom podregistri podľa § 13 musí spĺňať požiadavky pre základný stupeň odbornej spôsobilosti

¹⁸ NBS. 2011. *Kategórie finančných agentov a stupne odbornej spôsobilosti*. [online]. [citované 2013-06-10]. 2011. Dostupné na: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom/odborna-sposobilost/kategorie-financnych-agentov-a-stupne-odbornej-sposobilosti>.

¹⁹ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. 2012. *Důvodová zpráva: Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)*. [online]. [citované 2013-05-13]. 2012. Dostupné na: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/database/Zaverecna-zprava-RIA_2.doc.

²⁰ Kompozitné poisťovne = univerzálne, poisťovne, ktoré podnikajú produkty v oboch poistných odvetviach súčasne

produktov skupiny. Dobrým a vhodnejším riešením by mohlo byť riešenie princípom jednotnej zodpovednosti zvlášť pre oblasť životného a zvlášť pre oblasť neživotného poistenia.²¹

Poskytovanie informácií, hlavne zrozumiteľných a jasných, je považované za kľúčový problém nielen poisťného sektora. Novela si vyžaduje pomerne mnoho informácií, ku ktorým sa má zákazník dostať pred podpisom zmluvy. Problémom je, že nekonkretizuje spôsob v akom by mali byť dané informácie podávané. Súčasná legislatíva neudáva povinnosť zverejňovania informácií, len v prípade, že si klient určité informácie vyžiada. Zo strany sprostredkovateľov je to brané len ako formalita a zákazníkovi tak neumožní adekvátne rozhodovanie. Preto, podľa nášho názoru, by bolo vhodným riešením, zapracovať do nového zákona, povinnosť zverejňovania určitých vybraných a pre zákazníka dôležitých informácií v určitej štandardizovanej podobe.

V prípade žiadosti o zápis do registra je potrebné zaplatiť správny poplatok. Jeho výška je upravená v zákone č. 634/2004 Sb. o správnych poplatkoch ve znění pozdějších předpisů a predstavuje pre samostatného sprostredkovateľa 10 000 Kč a pre viazaného zástupcu 2 000 Kč.²² Zápis sprostredkovateľa do registru bude časovo ohraničený, a to do konca roku nasledujúceho po zápise. Na základe znenia § 16 ods. 11 zákona č. 186/2009 Z. z. v spojitosti so znením opatrenia Národnej banky Slovenska č. 19/2010 o poplatkoch za úkony NBS, poplatky súvisiace s registráciou podriadených subjektov platí navrhovateľ poplatok za návrh na zápis 30 EUR a za návrh na zmenu zápisu 20 Eur.²³

Záver

V súčasnej dobe je téma finančných sprostredkovateľov a poradcov veľmi aktuálna, ale aj veľmi citlivá. Podstata finančného sprostredkovania a finančného poradenstva v poisťovníctve znamená, že profesionálnym prístupom a zvyšovaním svojich odborných činností pomáha poisťovniam i klientom analyzovať jednotlivé riziká. Na základe realizovaného výskumu sme prezentovali určité výhody i nevýhody legislatívnych noriem, upravujúce túto oblasť. Poukázali sme na skutočnosť, že činnosť finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov vyžaduje odborné znalosti, prax, kvalifikáciu a v neposlednom rade cenné skúsenosti v oblasti manažmentu.

Novela doterajšieho zákona č. 38/2004 Sb. prináša mnoho zmien a podstatne mení charakter súčasnej právnej úpravy. Nová právna norma zahŕňa zmeny, ktoré majú podľa Ministerstva financií Českej republiky viesť k zjednodušeniu a sprehľadneniu jednotlivých kategórií poisťovacích sprostredkovateľov a zvýšeniu ochrany spotrebiteľa.²⁴ Dotýka sa tiež zmien na požiadavky odbornej spôsobilosti, zadefinovania povinnosti voči klientovi, zvýšenia transparentnosti sprostredkovateľa, ale aj produktu samotného. Na základe realizovanej

²¹ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. 2012. *Důvodová zpráva: Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)*. [online]. [citované 2013-05-14]. 2012. Dostupné na: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Zaverecna-zprava-RIA_2.doc.

²² Tamtiež.

²³ NBS. 2013. *Poplatky súvisiace s registráciou podriadených subjektov*. [online]. [cit. 2013-05-16]. 2013. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom/poplatky-a-prispevky/poplatky-suvisiace-s-registraciou-podriadenych-subjektov>.

²⁴ ČAP. 2012. Česká asociace pojišťoven: Jaké změny čekají zprostředkovatele? [online]. [cit. 2014-05-13]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>.

komparácie možno pozorovať mnohé odlišné, ale aj zhodné znaky legislatívy v Českej republike a v Slovenskej republike.

Novelizovaný zákon č. 38/2004 Sb. spôsobil v Českej republike rôzne diskusie „o nabízení a zprostředkování pojištění a zajištění, samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o distribuci v pojišťovnictví)“. Z prieskumu „Insurance Banana Skins“²⁵ vyplýva, že medzi najväčšie hrozby pre české poisťovníctvo patria nekalé podnikateľské praktiky. Sprostredkovateľské praktiky pri predaji poistenia predstavujú v Českej republike dlhoročný problém, obzvlášť v životnom poistení. Časté prepoisťovanie pojistných zmlúv, za ktorým stoja niektorí sprostredkovatelia, nie je výhodné ani pre poisťovňu, ani pre klienta.²⁶ Tieto skutočností spochybňujú účinnosť novely zákona, avšak neustále sa hľadajú kompromisné riešenia pre odstránenie týchto nedostatkov a dosiahnutie určitého konsenzu.

Záverom môžeme konštatovať, že napriek tomu, že služby finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov sa dnes využívajú čoraz viac, sú na kvalitu ich činnosti kladené stále vyššie a vyššie požiadavky a nároky, nielen vzhľadom na rastúcu konkurenciu na poistnom trhu, ale aj vzhľadom zmeny v právnych normách.

PodĎakovanie

Tento článok vznikol za podpory projektu MŠ SR VEGA č. 1/0681/12 "Ekonomické prostredie a dynamika zmien v sektore poisťovníctva" riešeného na Katedre poisťovníctva NHF EU v Bratislave.

Literatúra

- [1] COSINAMO, T. F., 1996. Intermediation. *Economica*, New Series, **63**(249), s. 131-143. ISSN 1468-0335.
- [2] COSINAMO, T. F. and M. BAYE, 1990. In: T. F. COSINAMO, 1996. Intermediation. *Economica*, New Series, **63**(249), s. 131-143. ISSN 1468-0335.
- [3] ČAP, 2012. Jaké změny čekají zprostředkovatele? *Česká asociace pojišťoven* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>
- [4] ČNB, 2011. Výroční zpráva 2010. ČNB [online]. [cit.2013-02-23]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zpráva_2010.pdf. ISBN 978-80-87225-29-5.
- [5] DRAPER, D. W. and J. W. HOAG, 1978. Financial Intermediation and the Theory of Agency. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis, Proceedings of Thirteenth Annual Conference of the Western Finance Association*, **13**(4), s. 595-611. ISSN 0022-1090.
- [6] DUCHÁČKOVÁ, E. 2005. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86119-92-0.

²⁵ Výsledky prieskumu „Insurance Banana Skins“ prevedeného Centrom pre výskum finančných inovácií (CSFI) v spolupráci s PwC (PricewaterhouseCoopers), ktorý každé dva roky sleduje najväčšie riziká pre poisťovne v Českej republike

²⁶ PwC. 2013. Největší hrozbou pro české pojišťovnictví jsou obchodní praktiky některých prodejců a přemíra regulace. [online]. [cit.2014-05-13]. 2013. Dostupné na internete: https://www.pwc.com/cz/cs/tiskove-zpravy/2012/insurance-banana-skins-2013.jhtml?WT.mc_id=hp-main-3.

- [7] ECKARDT, M. 2007. *Insurance intermediation: economic analysis of the information services market*. Heidelberg: Physica-Verlag A Springer Company. ISBN 978-3-7908-1939-7. ISSN 1431-1933.
- [8] KOMISE PRO HODNOCENÍ DOPADU REGULACE, 2012. Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. *Vláda ČR* [online]. [cit. 2013-03-10]. Praha: 2012. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/781_11_MF-Navrh-stanoviska-k-zakonu-o-pojistovacich-zprostredkovatelich.pdf
- [9] LIPPMAN, S. A. and J. J. MCCALL, 1986. An operational measure of liquidity. *American Economic Review*, 76, 43-55. ISSN 0002-8282.
- [10] MAYER, C. and X. VIVES, 1993. *Capital markets and financial intermediation*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780521443975.
- [11] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2012. Důvodová zpráva: Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA). *MFČR* [online]. [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Zaverecna-zprava-RIA_2.doc.
- [12] Návrh novely, ktorým sa mení zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- [13] NBS, 2011. Dohľad nad finančným sprostredkovaním a finančným poradenstvom. *NBS* [online]. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom>.
- [14] NBS, 2011. Kategórie finančných agentov a stupne odbornej spôsobilosti. *NBS* [online]. [citované 2013-06-10]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom/odborna-sposobilost/kategorie-financnych-agentov-a-stupne-odbornej-sposobilosti>.
- [15] NBS, 2013. Poplatky súvisiace s registráciou podriadených subjektov. *NBS* [online]. [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-financnym-sprostredkovanim-a-financnym-poradenstvom/poplatky-a-rispevky/poplatky-suvisiace-s-registraciou-podriadenych-subjektov>
- [16] Opojištění.cz, 2013. Novela zákona 38 prošla prvním čtením. *Opojištění.cz* [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/novela-zakona-38-prosla-prvnim-ctenim/>
- [17] PwC. 2013. Největší hrozbou pro české pojišťovnictví jsou obchodní praktiky některých prodejců a přemíra regulace. *PricewaterhouseCoopers* [online]. [cit.2014-05-13]. Dostupné z: https://www.pwc.com/cz/cs/tiskove-zpravy/2012/insurance-banana-skins-2013.jhtml?WT.mc_id=hp-main-3
- [18] ŠKRINIAR, P., 2010. Trh jednoznačne potrebuje jednotné pravidlá. *Investor*, 11(7-8), s. 8-10. ISSN 1335-8235.
- [19] Zákon č. 38/2004 Sb. zo 17. decembra 2003 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon

- o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí). *Česká Národní Banka* [online]. [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/zakony/download/zakon_38_2004.pdf
- [20] Zákon č. 186/2009 Z. z. z 24. apríla 2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. *Národná Banka Slovenska* [online]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_UplneZneniaZakonov/Z1862009.pdf
- [21] Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovníctví a o změně některých souvisejících zákonů ze dne 22. júl 2009. *Portál verejnej správy* [online]. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=277~2F2009&rpp=15#seznam>
- [22] Zákon č. 340/2005 Z. z. z 23. júna 2005 o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. *Národná Banka Slovenska* [online]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/zaklnbs/legislat/z3402005.pdf
- [23] Zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovníctví a o změně některých souvisejících zákonů ze dne 21. decembra 1999. *Portál verejnej správy* [online]. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=363~2F1999&rpp=15#seznam>